

PRO SILVA BOHEMICA
pobočný spolek České lesnické společnosti
Subsidiary Company of the Czech Forest Society

Proč Pro Silva Bohemica napsala ministři a nyní oslovuje i vás?

Vážená myslivecká a lesnická veřejnosti,

v červnu jsme ministři zemědělství napsali otevřený dopis o nutnosti řešit bezodkladně problematiku škod zvěří <https://prosilvabohemica.cz/otevreny-dopis-ministru-zemedelstvi/> a tentokrát píšeme vám s upřímným návrhem na spolupráci při řešení letitého problému.

Nepředpokládali jsme, že se po odeslání dopisu stane něco zásadního a okamžitého, jen jsme chtěli bez ohledu na politickou situaci, roční období a „malé šance“ opět upozornit na věc, o které se radši na vládě a v parlamentu obvykle moc nemluví, protože je „citlivá“. Nechtěli jsme se spokojit jen s odesláním dopisu, to, jak víme, moc nezabírá. Naopak bychom s vámi rádi prodiskutovali drobné změny v myslivecké a lesnické legislativě, které by ale mohly mít významné pozitivní dopady na lesy i zvěř.

Co se od lesníků očekává

Především taková péče o lesy, která zajistí jejich setrvalost, tedy zejména vhodné druhové a prostorové uspořádání, dále produkce dříví, poskytování mnoha ekosystémových funkcí a k tomu i (dosud) zisk. Není toho právě málo.

Zásadním nástrojem v naší práci je maximální využívání tvořivých sil přírody při pěstění stabilních, odolných a prosperujících lesních porostů. Ačkoliv je lze využívat v kterékoliv fázi vývoje porostů, jedním z lesnických nejvýznamnějších procesů je přirozená obnova lesa. Donedávna byla na většině našeho území synonymem pro les kulturní smrčina. Smrk ztepilý má úžasné růstové vlastnosti, dříví je u nás historicky velice ceněno a jeho schopnosti zmlazování na mnoha stanovištích z něj dělaly favorita našich lesů. Ta doba pro nás všechny v zeleném (nejen lesníky, ale i myslivce, často jsme obojí v jednom kabátě) končí. Se změnou klimatu a ústupem smrku se zákonitě otevírá prostor pro další dřeviny, zejména listnaté. Stačí se podívat kolem sebe (zejména pod nohy), kolik druhů a v jakém množství je lze nalézt i na místech, kde by člověk očekával jen jehličí. Bohužel, značná část je silně a soustavně poškozována zvěří, zejména spárkatou. Vlastníkům lesů a jejich lesníkům nastaly opravdu těžké časy. Nejde jen o finance na obnovu porostů, ale i řešení otázek, jak a čím zalesňovat a jak vysázené stromky vůbec dopěstovat v podmínkách, kdy:

- vznikají nepředstavitelně rozsáhlé holé plochy s klimatickými podmínkami krajně nevhodnými pro růst naprosté většiny dřevin a zároveň i pro lov
- doba pro „vypíplání z nejhoršího, tedy odrost alespoň z vlivu buřeně, bude trvat o mnoho let déle
- nejsou už ani pracovníci na práci v lese
- rychlým kalamitním odlesňováním všichni přicházíme o nejcennější části lesní půdy a zejména vodní zdroje

Klasickým řešením pro ochranu lesa proti zvěři je nátěr proti okusu nebo oplacenka. Protože ale musíme razantně zvýšit podíl dřevin odolávajících budoucím zhoršujícím se podmínkám, repelenty nejsou celoročně funkční a zároveň tu jsou výše uvedené faktory, nezbyvá než – a teď jen mírně přehenu – vše oplotit, nebo zredukovat její stavy na úroveň umožňující lesy obnovit. Další vývoj

stavů zvěře pak již bude záviset jen na úživnosti prostředí, která se bude s přechodem k listnatým porostům zvyšovat.

Dosavadní samotné počítání a uplatňování škod (a s rozlohou kalamitních ploch se škody několikanásobně zvýší!) lesníkům zásadně nepomůže a myslivce ekonomicky hodně zatíží. Navíc není ani ke všem spravedlivé.

Co očekáváme od myslivců a myslivosti?

Lesníci a myslivci, spolu se zemědělci, jsou klíčovými hospodáři v krajině. S naprostou vážností prohlašujeme, že považujeme myslivost za ekosystémovou službu lesu a myslivce za její vykonavatele. Jako lesníci respektujeme naše domácí druhy zvěře jako součást ekosystémů. Její přirozené životní projevy však mohou působit proti ekonomickým zájmům vlastníků i proti celospolečenským zájmům ekologickým. Pokud se dokážeme dohodnout nad tímto prohlášením, máme šanci se domluvit i na dalším řešení našich problémů. Ano, našich – každá strana má sice své, ale můžeme si vzájemně pomoci je alespoň zmenšit. Lesy jsou důležitým životním prostorem pro většinu druhů zvěře – zdrojem jejich potravy i krytu. Určitě můžeme jako lesníci nabídnout zvýšení obojího – chudé smrčiny budou nahrazeny daleko úživnějšími porosty s vyšším zastoupením listnáčů, což s sebou ponese daleko bohatší bylinný a keřový podrost. K dosažení tohoto cíle bychom potřebovali upravit stavy spárkaté zvěře na úroveň, která při akceptovatelném rozsahu jejich životních projevů umožní trvalou přirozenou obnovu druhově bohatších lesů. A to nejen v „několika“ oplocenkách, ale v celé ploše lesů. Je to nemožné? Nemyslíme si to. Na některých místech už k této situaci v malém měřítku dochází.

Pojďme společně do toho!

Současná stagnující situace v chovu a lovu zvěře a poškozování lesa není udržitelná pro nikoho. Čím déle se bude problém odkládat, tím razantnější a vážnější bude muset mít řešení. Podle různých šetření škody zvěří setrvale narůstají. Důvodů je mnoho a podílejí se na tom všichni, kdo v krajině hospodaří. Situace se vymkla kontrole u zvěře černé prakticky celostátně, u mnoha dalších druhů spárkaté pak ve velkých oblastech státu. Je zřejmé, že ani metodické pokyny ze strany státní správy, ani dílčí legislativní úpravy změny nepřinesly. Patrně největší pokles stavů jednoho druhu zvěře způsobila až situace, kterou si nikdo nepřál – nebezpečná nákaza, respektive silná motivace ji rychle a účinně řešit.

Pokusy novelizovat zákon o myslivosti již proběhly. K tomu z časových i jiných důvodů dosud nedošlo. Názorů na řešení problémů české myslivosti je příliš a množství zájmů s ní spjatých také. Pojďme zkusit jen jednu malou věc: Přestaňme si namlouvat, že početní stavy zvěře v každé konkrétní honitbě jsou mezi minimálními a normovanými. Kdo by však chtěl riskovat nějaký postih, že? Víme, jak to se sčítáním je (čest výjimkám, pokud existují). Naším problémem přeci není, zda je zvěře „čtyřicet nebo padesát kusů“, ale že působí škody, které jsou tím zásadním problémem ve vztazích mezi uživateli honitby a vlastníky honebních pozemků. Nebo že zvěř svými životními projevy narušuje lesní ekosystém. Také lesní prostředí má jen omezenou kapacitu. Hledejme a definujme stav rovnováhy. Odvozuje odlov od výše vznikajících škod a zajistíme jeho distribuci co nejspravedlivěji mezi honitby, mezi kterými zvěř migruje. Není to utopie, tyto metodiky (je jich opravdu více) se využívají např. ve Slovinsku, Německu, Rakousku. Jsou nestranné, eliminují „lidský faktor“ i chybovost, pro korekci stavů zvěře využívají delší než roční období.

Máme samozřejmě i další návrhy na zlepšení situace (např. stanovování výše nájmu honiteb, využití tzv. saského modelu případně upraveného pro naše podmínky – a ten opravdu nevede k vystřílení zvěře, jak se traduje, obnovení oblastí chovu zvěře), ale i názor na další často diskutované náměty.

Jako lesníci jsme přesvědčeni, že zvýšení druhové pestrosti lesů, vyšší zastoupení listnáčů i věková a prostorová struktura porostů, o něž usilujeme, přinese i významné zlepšení životních podmínek pro zvěř.

Rádi bychom s vámi výše uvedené věci projednali. Situaci si potřebujeme vyjasnit nejenom s myslivci, ale i mezi námi lesníky, s vlastníky a v neposlední řadě se zemědělci. Přijměte naše pozvání k jednacímu stolu, my už jsme jednat začali. Zrovna tak se jedná na ministerstvu zemědělství a po prázdninách v parlamentu. Pojd'me se poradit a sdělit, co opravdu chceme, nebo co jsme schopni alespoň akceptovat ve jménu trvale udržitelných lesů a trvale udržitelné myslivosti!

V Brně dne.....

S pozdravem

Milan Hron
předseda
Pro Silva Bohemica